

Jaume Pagès

«El que volem és acompanyar les universitats en les seves accions»

/Josep M. Fonalleras i Carles Gorini/

Jaume Pagès és doctor enginyer industrial. Vinculat a la Universitat Politècnica de Catalunya, de la qual és catedràtic i professor de l'àrea d'Enginyeria de Sistemes i Automàtica, en va ser rector entre els anys 1994 i 2002. Va ser conseller delegat del Fòrum Universal de les Cultures de Barcelona i el 2004 es va incorporar a Universia, que dirigeix.

“Entre el 2005 i el 2010 hem integrat universitats de vint-i-tres estats. Hem passat a definir-nos com “xarxa d’universitats, xarxa d’oportunitats”.

“Promoure el coneixement de les universitats només pot ajudar-les i fer que aconseguixin més pes.”

Què és Universia?

Universia és un exemple de col·laboració entre la universitat i l’empresa que ha reeixit en l’àmbit iberoamericà. Quan va començar aplegava trenta-tres universitats espanyoles i, ara, acull gairebé mil dos-cents centres universitaris de vint-i-tres estats. Està constituïda com una societat mercantil en què les universitats que formen part de la CRUE (Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles) tenen el setanta per cent del capital i el Banc de Santander, el trenta. I el banc el té perquè se’l va convèncer que s’hi mantingués i assumís el compromís de gestionar la societat, i, tot i que ho va acceptar, ho va fer amb la condició de renunciar als possibles beneficis generats per les accions que mantindria en cartera. A Universia hi ha, doncs, una junta d’accionistes i un consell d’administració que formen dinou rectors, el president del CSIC, el president de la CRUE i el president del Banc de Santander, Emilio Botín, i altres directius del banc.

Per què un banc?

La CRUE havia promogut, abans del 2000, un estudi –l’informe Bricall– que havia tingut un cert impacte en la societat espanyola. Com que no es disposava de recursos per publicar-lo es va buscar qui el financés i es va contactar amb el Banc de Santander, que hi va ajudar, la qual cosa va acostar ambdues institucions. A partir d’aquí es van proposar nous projectes, entre els quals hi havia Universia. El banc, en veure la resposta positiva que la iniciativa Universia havia tingut a Espanya, la va exportar a diversos països d’Amèrica Llatina en què era present. Val a dir que el creixement va ser molt

ràpid, amb la creació de societats específiques per a cada país perquè els requisits legals ho exigien.

Fa set anys que dirigiu Universia, com definiríeu aquests anys?

M’hi incorporo com a responsable executiu el 2004 quan ja havia estat convocada, el maig del 2005, una primera trobada internacional de rectors d’universitats vinculades a Universia. Es convocava a Sevilla els rectors de vuit-centes universitats a un acte que, a més, formava part de la celebració dels cinc-cents anys de la fundació de la universitat sevillana. La resposta va ser magnífica, van assistir-hi més de quatre-cents rectors, gairebé la meitat dels convocats, i de les universitats importants no en va faltar cap, la qual cosa em va fer pensar que ens podíem plantejar objectius més ambiciosos que mantenir un portal d’Internet que, d’altra banda, estava prou consolidat. Aleshores va ser quan es va començar a parlar d’un espai iberoamericà del coneixement. De fet, vam aprovar la Declaració de Sevilla, en la qual ens posàvem el repte de construir aquest espai i el d’incorporar universitats de països en què Universia no era present.

El repte, es va assolir?

Entre el 2005 i el 2010 hem integrat universitats de vint-i-tres estats. Hem passat a definir-nos com a «xarxa d’universitats, xarxa d’oportunitats» perquè ens veiem a nosaltres mateixos com una xarxa generadora d’una consciència de grup que potencia les relacions internes en l’ensenyament superior i en la recerca. El 2010, quan té lloc la segona tro-

bada de rectors d'Universia, es dona el pas cap al compromís de millorar la mobilitat, potenciar la integració i el desenvolupament social, optimitzar la gestió de les universitats i difondre sistemes docents el més transparents possible. Són mesures que estan en un moment incipient, però que marquen el nostre futur. Aquesta segona trobada va tenir lloc a Guadalajara, Mèxic, i va comptar amb l'assistència de més de mil representants universitaris, entre els rectors de les universitats de la xarxa i altres de convidats d'entre les principals universitats europees, dels EUA, de la Xina, de Rússia, del Marroc i d'altres països (universitats que tenen departaments d'Hispaniques). En el congrés, el Banc de Santander es va comprometre a invertir sis-cents milions d'euros en els propers cinc anys, seixanta dels quals es destinaran a beques de mobilitat interna, per als qui es graduïn i per a joves investigadors ja graduats. Són divuit mil beques d'intercanvi, perquè hi ha d'haver reciprocitat.

La personalitat de cada universitat no s'ha d'encotillar?

No, el que volem és acompanyar les universitats en les seves accions. Fem difusió de cursos, de les beques... que són els cursos i les beques de cada universitat i encara d'altres institucions de les quals obtenim informació, perquè en aquests àmbits no ens limitem a l'espai iberoamericà, sinó que oferim tot el que sabem en funció del que se'ns demana, que és molt. El que volem és donar respostes als usuaris i és per aquest motiu que proporcionem, per exemple, informació sobre beques que s'ofereixen a l'Extrem Orient. Pel que fa a l'ocupació, aquest any hem contribuït a la col·locació de

293.000 universitaris, 174.000 dels quals acabaven de graduar-se, 17.000 han signat un contracte de pràctiques mentre estudien, 45.000 han acabat la carrera fa més d'un any i uns 57.000 més busquen feina a temps parcial per contribuir a pagar-se els estudis.

Els números semblen importants...

Hem creat una estratègia que és bona, que només podem tirar endavant empreses com la nostra, que el que volem és crear una comunitat laboral, una xarxa d'institucions compromeses amb el treball. Busquem universitats que s'hi vulguin sumar perquè els portals puguin recollir i acollir els currículums dels diplomats. Nosaltres disposem d'informació de 1.800 portals que ens proporcionen, d'una banda, currículums d'estudiants i, de l'altra, ofertes d'ocupació.

Amb la perspectiva que us dona Universia, com veieu la importància del món iberoamericà?

Cal distingir, en l'àmbit iberoamericà, la societat i l'economia del que és el món universitari. No diré que, globalment, el sector universitari iberoamericà és marginal, però comparat amb el pes que tenen les economies regionals el té més petit del que li pertocaria. Per tant, l'aposta que fem per donar rellevància a aquest món ens ha de sortir bé perquè hi ha catorze milions d'estudiants. Promoure el coneixement de les universitats només pot ajudar-les i fer que aconseguixin més pes. Crec que l'Amèrica Llatina té una importància econòmica creixent; de fet, allà no es nota l'impacte de la crisi, sinó que es viu un període de creixement, i la perspectiva

“Tenim polítiques diferents a cada país en funció d'una gran heterogeneïtat.”

“Tenim la intenció de posar l'energia en les subxarxes universitàries que poden tenir objectius diversos, els que ens demanin els rectors.”

que tinc és que continuarà creixent, perquè disposa de matèries primeres que són necessàries per als nous actors globals, com la Xina. I és el que provoca que sovint, si a la Xina els parles d'Espanya, no et saben dir on és; en canvi, Llatinoamèrica sí que saben posar-la al mapa! L'Amèrica Llatina té futur i una certa estabilitat que crec que perdurà, tot i els desequilibris socials.

Com resol Universia el problema que pot plantejar l'heterogeneïtat?

Tenim polítiques diferents a cada país i, sobretot, en alguns no acollim totes les institucions que s'anomenen universitats. De fet, és habitual que els centres que s'integren a la xarxa els triïn comissions constituïdes per rectors de les universitats de cada país. És cert que tenim prop de mil dues-centes universitats a la xarxa, però a la regió n'hi ha a la vora de cinc mil, la qual cosa proporciona la mida del filtre que posem. Per exemple, a Colòmbia es va començar amb sis universitats, tot i que formalment n'hi ha més que a Espanya. Amb tot, l'heterogeneïtat és gran, i ho tenim present, i pretenem tirar endavant iniciatives per formar subgrups d'universitats. Tenim la intenció de posar l'energia en les subxarxes universitàries, que poden tenir objectius diversos, els que ens demanin els rectors. Una de les subxarxes pot ser la de recerca, perquè entre les més de mil que formen la xarxa Universia, les que tenen una producció científica rellevant són de prop d'un centenar. A diferència del que passa a Europa, a l'Amèrica Llatina no hi ha cap organisme que marqui les directrius de la recerca. Esperem que en un futur la cosa canviï perquè és un escenari prou important.

Als americans, els interessa Bolonya?

Tot el que fa referència a Bolonya i a l'espai europeu d'ensenyament superior els interessa molt. A nosaltres, a Universia, ens veuen com un pont i ens demanen que els portem rectors europeus que els expliquin el procés de Bolonya.

uni>ersia
red de universidades. red de oportunidades

Innoversia

Universia vol contribuir d'una manera activa al foment de la innovació i, per aquest motiu, ha creat el portal Innoversia, en el qual es publiquen «reptes tecnològics» que es plantejen les empreses amb la voluntat de trobar al món universitari científics que tinguin possibilitats d'assumir-los.

Universia

Universia és una xarxa d'universitats que aplega uns mil dos-cents centres iberoamericans. Va néixer l'any 2000 com una iniciativa de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE) per tal de fer front als reptes d'Internet i fer-ho de manera col·lectiva. El mecenatge del Banc de Santander va ser decisiu per fer progressar la proposta inicial i transformar-la en un portal líder en serveis, que rep més de nou milions de visites úniques al mes, i més tard, en una xarxa d'oportunitats en l'àmbit iberoamericà.